

Prima instanță: Judecătoria Chișinău (sediul central), (jud. R. Țurcan)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. M. Guzun, V. Buhnaci, L. Pruteanu)

DECIZIE

24 iunie 2020

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios
administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

În componența:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecătorii

Svetlana Filincova
Galina Stratulat
Iurie Bejenaru
Dumitru Mardari
Nicolae Craiu

examinând recursul declarat de Ostapciuc Serghei, reprezentat de avocatul Cuzmenco Irina,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de către Ostapciuc Serghei împotriva lui Morozov Ira, Morozov Vladislav și Țerna Victor, intervenient accesoriu ÎMGFL nr. 4 cu privire la încasarea sumei prejudiciului material, moral și a cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei din 26 noiembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost admis apelul declarat de către Morozov Ira, casată hotărârea din 03 decembrie 2019 a Judecătoriei Chișinău (sediul central) și emisă o nouă hotărâre prin care acțiunea a fost respinsă,

c o n s t a t ă :

La 11 octombrie 2017, Ostapciuc Serghei s-a adresat în instanță cu acțiune, concretizată ulterior, împotriva lui Morozov Ira, Vladislav Morozov și Victor Țerna cu privire la încasarea prejudiciului material, moral și a cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii a indicat că, în vara anului 2016 în apartamentul nr. XX etajul 3, din bd. XXX XX, mun. Chișinău, care aparține cu drept de proprietate părților se efectuau lucrări de reparație. Lucrările ce țin de repararea sistemului de aprovizionare cu apă și canalizare au fost efectuate de către lucrătorii ÎMGFL nr. 4, lăcătușii Codreanu Leonid și Lazari Mihail. Ultimii au înlocuit și porțiunea țevii de apă caldă cu una nouă din plastic, care a fost unită cu țeava din metal aproximativ la 40-60 cm de la podeaua apartamentului nr. XX. Deoarece în timpul de vară blocul

locativ a fost deconectat de la apă caldă, primele scurgeri în apartamentul nr.XX amplasat la etajul 2, au început în luna septembrie 2016, când aprovizionarea cu apă caldă a fost reluată. Scurgerile aveau loc seara, când tensiunea în țeava de apă caldă creștea.

Întrucât în perioada respectivă în apartamentului nr. XX se efectuau lucrări de reparație, în acesta nimeni nu locuia. Astfel, după inundația apartamentului reclamantului, care a avut loc la 27 septembrie 2016, ultimul a depus o cerere în adresa ÎMGFL nr. 4 și a găsit rudele pârâtei Morozov Ira, care la 04 octombrie 2016 au deschis apartamentul nr. XX și în prezența inginerului și a lăcătușului ÎMGFL, a fost întocmit un act, potrivit căruia careva scurgeri în apartamentul nr.XX nu au fost depistate.

Totodată reclamantul a menționat că, la 04 octombrie 2016, o asemenea cerere a fost depusă și la Inspectoratul de Poliție Botanica, în urma examinării căreia, reclamantul a fost informat că litigiul apărut reprezintă relații civile și urmează a fi soluționat pe cale judecătorească.

În asemenea împrejurări, reclamantul, la insistența lucrătorilor ÎMGFL nr.4, pentru a demonstra că, cauza scurgerii nu se află în apartamentul nr. XX, dar în apartamentul nr. XX a fost nevoit să demoleze peretele din ghips-carton și accesorii din ghips în bucătăria și antreul apartamentului nr. XX. Noaptea la 06 octombrie 2016 a avut loc o altă inundație a apartamentului reclamantului.

În rezultatul examinării la fața locului de comisia ÎMGFL nr. 4 a fost întocmit actul din 06 octombrie 2016, prin care s-a constatat că, a avut loc inundarea apartamentului nr. XX. Inundarea s-a produs din cauza slăbirii piuliței de la coloana de apă caldă din apartamentul nr. XX. Caz de avarie. În apartamentul XX în urma inundării au pățimit tavanele și peretele din bucătărie. Scurgerea a fost lichidată. La moment scurgeri nu sunt.

Astfel, cauza inundației a fost scurgerea de apă de la încheietura țevei de metal și țevei de plastic, care a fost schimbată în vara anului 2016 de către lucrătorii ÎMGFL nr.4. Piulița de la locul unirii țevii vechi cu țeava nouă nu a fost instalată corect în timpul lucrărilor efectuate, ceea ce a provocat scurgerea de apă caldă. Consideră că angajații ÎMGFL nr.4, care au întocmit actul din 06 octombrie 2016, conștientizând faptul că anume din cauza neglijenței lucrătorilor ÎMGFL nr.4, care au efectuat lucrările de schimbare a țevii de apă caldă în apartamentul nr.XX și s-au produs aceste scurgeri, au indicat în actul respectiv că, cauza scurgerii este avaria, pentru a evita răspunderea angajaților săi.

Dat fiind faptul că, cazurile de inundație au avut un caracter periodic începând cu 27 septembrie 2016 până la 06 octombrie 2016, partea pârâtă, cunoscând despre aceste cazuri, neînlăturând cauza scurgerii apei timp de 1,5 luni, aceștia se fac responsabili de consecințele survenite în urma inundației apartamentului reclamantului, încât prejudiciul material și moral urmează să fie reparat în mod solidar de către pârâți, care sunt proprietarii apartamentului, din care s-a produs

scurgerea de apă.

În asemenea împrejurări, reclamantul după mai multe încercări de a soluționa problema reparării prejudiciului material cu Morozov Ira, încercări care au rămas fără un rezultat pozitiv, la 23 noiembrie 2016, a expediat o notificare, prin care a solicitat repararea prejudiciului material cauzat apartamentului acestuia în urma inundației estimat, aproximativ cu suma de 5 000 lei, însă la 20 decembrie 2016, a primit un răspuns negativ.

Totodată, reieșind din faptul că inundațiile au avut loc în toamna anului 2016, i-au provocat unele incomodități de plan psihologic, reclamantul a considerat aplicabile speței și prevederile legale cu privire la încasarea prejudiciului moral.

În fine, în fața instanței de judecată reclamantul Ostapciuc Serghei a solicitat încasarea din contul lui Morozov Ira, Morozov Vladislav și Țerna Victor în mod solidar suma de 26 729,95 de lei cu titlu de prejudiciul material cauzat în urma inundației, încasarea din contul părților în mod solidar sumei de 5000 lei cu titlu de prejudiciul moral cauzat în urma inundației și încasarea din contul părților a cheltuielilor de judecată în suma de 8 851,20 de lei.

Prin hotărârea din 03 decembrie 2018 a Judecătorei Chișinău (sediul Central), a fost admisă parțial cererea de chemare în judecată.

A fost încasat în mod solidar din contul lui Morozov Ira, Morozov Vladislav, Țerna Victor în beneficiul lui Ostapciuc Sergiu, prejudiciul material cauzat în urma inundației în mărime de 26 729,95 de lei.

A fost încasat în mod solidar din contul lui Morozov Ira, Morozov Vladislav, Țerna Victor în beneficiul lui Ostapciuc Sergiu, cheltuielile pentru eliberarea certificatelor de la IP "Agenția Servicii Publice", în mărime de 101,20 lei, cheltuielile pentru efectuarea expertizei în mărime de 6 300 lei, taxa de stat în mărime de 250 de lei, iar în total suma de 6 651,20 de lei.

A fost încasat în mod solidar din contul lui Morozov Ira, Morozov Vladislav, Țerna Victor în beneficiul statului taxa de stat 551,89 lei.

În partea ce ține de pretențiile cu privire la încasarea cheltuielilor ce țin de citarea expertului și încasarea cheltuielilor de asistență juridică, precum și încasarea prejudiciului moral, acțiunea a fost respinsă ca neîntemeiată.

Pentru a hotărî astfel, prima instanță a reținut în hotărârea sa că, faptul inundării apartamentului reclamantului din apartamentul părților a fost confirmat prin actul întocmit la 06 octombrie 2016 de către ÎMGFL nr. 4 și prin raportul de expertiză nr. 018 din 11 octombrie 2018. Mai mult, în ședința de judecată martorii audiați, au menționat că piulița care s-a slăbit și din cauza căreia a avut loc inundația se afla în apartamentul părților.

Răspunderea pentru prejudiciul cauzat prin scurgerea din construcție revine posesorului construcției. Posesor al construcției este proprietarul, alt titular al unui drept real, precum și detentorul precar (chiriașul, locatarul etc.). Răspunderea pentru prejudiciul cauzat prin scurgerea din construcție este o răspundere obiectivă,

angajându-se indiferent de vinovăția posesorului construcției.

Cu privire la pretenția de încasare a prejudiciului moral, instanța a evidențiat că, prejudiciul moral se compensează numai în cazul provocării acestuia prin fapte ce atentează și lezează drepturile personale nepatrimoniale, adică prejudiciul este moral numai dacă este urmare a încălcării unor valori de aceeași natură. La caz, Ostapciuc Serghei pretinde că i-a fost lezat un drept patrimonial, însă compensarea prejudiciului moral cauzat prin lezarea drepturilor patrimoniale se admite numai în cazurile prevăzute expres de lege.

Prin decizia din 26 noiembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău, a fost admis apelul declarat de către Morozov Ira, casată hotărârea din 03 decembrie 2019 a Judecătorei Chișinău (sediul central) și emisă o nouă hotărâre prin care acțiunea a fost respinsă.

Pentru a decide astfel, instanța de apel a menționat că, coloana apei calde nu este divizată pe cote-părți fiecărui proprietar de apartament, dar constituie în sine o conductă centralizată întregii scări din bloc, amplasarea căreia este în pereții ce despart locuințele învecinate sau holul de pe scară și nicidecum nu constituie o instalație din interiorul locuinței ce ar face fiecare locatar responsabil de întreținere, iar această sarcină îi revine gestionarului de bloc locativ.

Astfel, pretențiile urmau a fi înaintate către ÎMGFL nr. 4, care este gestionar al blocului locativ în care este amplasat apartamentul reclamantului și care avea obligația îndeplinirii tuturor acțiunilor tehnice, legale și obligatorii în vederea întreținerii și funcționării normale a coloanei centrale de canalizare la bucătărie din blocul locativ, situat în mun. Chișinău, bd. XXXX XX, deoarece cadrul normativ aplicabil speței, stabilește imperativ că gestionarul este obligat să deservească și să execute lucrări de întreținere a funcționării normale a coloanelor comune.

La 27 februarie 2020, Ostapciuc Serghei, reprezentat de avocatul Cuzmenco Irina, a declarat recurs împotriva deciziei din 26 noiembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău, solicitând casarea acesteia cu menținerea hotărârii primei instanțe.

În motivarea recursului a indicat că instanța de apel la examinarea cauzei nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată, a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată, a interpretat în mod eronat legea, precum și a apreciat în mod arbitrar probele.

La 04 mai 2020 (prin poștă electronică), Morozov Ira, reprezentată de avocatul Gherman Oleg, a depus o referință la recursul declarat de către Ostapciuc Serghei, reprezentat de avocatul Cuzmenco Irina, solicitând considerarea acestuia ca fiind inadmisibil.

Prin încheierea din 03 iunie 2020 a Curții Supreme de Justiție, recursul declarat de Ostapciuc Serghei, reprezentat de avocatul Cuzmenco Irina, a fost considerat admisibil.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) al Codului de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale,

dacă legea nu prevede altfel.

Instanța de recurs constată că, decizia recurată a fost pronunțată la 26 noiembrie 2019, expediată părților la 16 ianuarie 2020, astfel recursul declarat la 27 februarie 2020 a fost depus cu respectarea termenului indicat la art. 434 alin. (1) al Codului de procedură civilă.

În corespundere cu art. 444 al Codului de procedură civilă, recursul s-a examinat fără înștiințarea participanților la proces. Astfel, Colegiul a decis inoportună invitarea acestora, întrucât argumentele expuse în cererile de recurs au fost formulate cu suficientă precizie pentru a permite instanței verificarea legalității hotărârii atacate. Totodată, toate punctele de drept care puteau exista în această cauză pot fi cercetate și soluționate în mod adecvat pe baza înscrisurilor prezente la dosar. În plus, recurenta și intimații au avut ocazia să își prezinte poziția în scris și să răspundă la concluziile părții adverse. (*mutatis mutandis*, cauza Auza Vilho Eskelinen și alții vs. Finlanda, hotărârea din 19 aprilie 2007, § 72 – 75)

Subsidiar, în § 26 – 27 ale deciziei Curții Constituționale nr. 95 din 19 decembrie 2016 privind excepția de neconstituționalitate a articolului 444 al Codului de procedură civilă, Curtea a statuat că în cazul procedurilor care au ca obiect autorizarea unui apel sau care consacră verificarea unor aspecte de drept, și nu de fapt, sunt îndeplinite condițiile articolului 6 din Convenție chiar dacă instanța de apel sau de recurs nu oferă reclamantului posibilitate să se exprime în fața sa, în persoană. Iar, în esență nu este afectat accesul liber la justiție.

Verificând hotărârea contestată în raport de criticile formulate, în limitele controlului de legalitate și temeiurilor de drept invocate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră recursul declarat de Ostapciuc Serghei, reprezentat de avocatul Cuzmenco Irina, întemeiat și care urmează a fi admis, casată decizia recurată cu menținerea hotărârii primei instanțe.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. f) al Codului de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să admită recursul, să caseze decizia instanței de apel și să mențină hotărârea primei instanțe.

Pe parcursul examinării cauzei în fazele procesuale anterioare s-a constatat cu certitudine că, temei pentru adresare în instanță a servit faptul scurgerea de apă din apartamentul situat superior și respectiv inundarea apartamentului reclamantului situat inferior. Persoanele împuternicite de gestionarul fondului locativ au constatat că, scurgerea de apă s-a produs din cauza slăbirii piuliței de la coloana de apă caldă din apartamentul superior.

Instanțele au constatat că, scurgerile aveau loc periodic, din 27 septembrie 2016 până la 06 octombrie 2016, iar anterior, în vara anului 2016 angajații ÎMGFL nr. 4 au efectuat schimbarea încheieturii țevei de metal și țevei de plastic din apartamentul superior, locul de unde de fapt a avut loc scurgerea.

După cum a fost menționat supra, prima instanță a constatat că din probele

prezentate de părți și administrate în cadrul dezbaterilor judiciare reiese cert obligația părților de a repara prejudiciul material cauzat prin scurgerea din apartamentul acestora și inundarea apartamentului inferior ce aparține reclamantului.

Totuși, după examinarea cauzei în ordine de apel, Curtea de Apel Chișinău, reținând alegațiile apelanților-pârâți, a ajuns la concluzia că aceștia nu sunt răspunzători pentru prejudiciul cauzat în urma inundării apartamentului de la etajul inferior, or scurgerea s-a produs din conducta centralizată de apă care nu poate fi egalată cu o instalație din interiorul locuinței și obligația de întreținere a căreia aparține gestionarului fondului locativ, adică ÎMGFL nr. 4.

Mai mult, instanța de apel a menționat că, Ostapciuc Serghei nu a demonstrat vinovăția persoanelor răspunzătoare de prejudiciu, or nu au fost prezentate probe ce ar atesta vinovăția și cauza inundației.

Colegiul lărgit atestă că sub acest aspect, decizia instanței de apel este eronată, iar concluziile instanței sunt bazate pe interpretarea eronată a normelor legale.

În corespundere cu prevederile art. 1413 al Codului civil (în redacția în vigoare la data relevantă speței), dacă prejudiciul s-a produs prin faptul că din construcție a căzut ori a curs ceva, răspunde persoana care are construcția în posesiune. Această regulă nu se aplică în cazul în care prejudiciul s-a produs prin forță majoră ori din vina celui prejudiciat.

Colegiul lărgit evidențiază că, deși instanța de apel a cercetat și a analizat toate probele prezentate de părți, declarațiile făcute în cadrul dezbaterilor judiciare, raportându-le la cadrul legal relevant speței, aceasta nu putea să tragă concluzii asupra existența sau inexistența vinovăției părților sau a altor persoane de scurgerea din apartamentul superior, or răspunderea pentru prejudiciul cauzat prin scurgere este o răspundere obiectivă, astfel încât se produce în lipsa vinovăției. Cauzele ce exonerează de această răspundere sunt prevăzute în mod exhaustiv în lege, ele fiind fapta persoanei vătămate sau a unui terț, cauza de forță majoră. Cauzele de exonerare trebuie să fie dovedite de către debitor, adică de către cel din a cărui construcție a avut loc scurgerea.

Din acest raționament, reținând circumstanțele specifice speței, exonerarea proprietarilor (posesorilor) apartamentului superior urma a fi susținută prin probe pertinente prezentate de pârâți, ceea ce la caz nu a avut loc.

În situația creată, instanța de recurs va însuși concluziile primei instanțe cu privire la faptul că, Morozov Ira, Morozov Vladislav și Țerna Victor se fac răspunzători de prejudiciul cauzat reclamantului Ostapciuc Serghei, or aceștia dețin drepturi reale asupra apartamentului din care s-a produs scurgerea și potrivit legii anume aceștia sunt debitorii raportului obligațional, iar nevinovăția acestora în întreținerea necorespunzătoare a locuinței sale nu este o condiție de exonerare de răspundere.

Dintr-un alt punct de vedere, Colegiul lărgit că la formularea concluziilor sale

în favoarea admiterii apelului declarat de către Morozov Ira, Morozov Vladislav și Țerna Victor, instanța de apel interpretând eronat unele acte normative, a admis o omisiune.

Astfel, deși instanța de apel a citat prevederile Regulamentului cu privire la modul de prestare și achitare a serviciilor locative, comunale și necomunale pentru fondul locativ, contorizarea apartamentelor și condițiile deconectării acestora de la/reconectării la sistemele de încălzire și alimentare cu apă, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 191 din 19 februarie 2002, nu i-a dat o valență juridică raportată la speța dedusă judecării. Potrivit Anexei nr. 2, la care s-a referit instanța de apel, deservirea tehnică și reparația curentă a echipamentelor tehnice includ lucrările de deservire a sistemelor: de încălzire și apă caldă menajeră în subsoluri, la etajele tehnice, precum și a coloanelor comune *din afara apartamentelor/incăperilor locuibile în cămine*.

Problema juridică pusă în discuție urma a fi interpretată în sensul producerii efectelor legii și nu invers, or dacă de condus după logica reflectată în decizia instanței de apel, de toate scurgerile din colanele de apă, care trec prin proprietățile private ale persoanelor, va fi răspunzător gestionarul fondului locativ în cauză, ceea ce este contrar atât literei legii, cât și spiritului ei. Exonerarea de răspundere a proprietarilor sau posesorilor locuințelor va genera distorsionarea scopului urmărit de legislator la instituirea regulilor privind repararea prejudiciului material cauzat de scurgerea din construcție, precum și un imbold negativ pentru societate sub aspectul nerespectării fără consecințe a obligației de administrare cu bună-credință a bunurilor sale.

În coerența celor expuse, Colegiul lărgit atestă că, concluziile instanței de apel referitoare la existența sau inexistența vinovăției în producerea scurgerii, la sarcina probațiunii acestei vinovății precum și la subiectul raportului obligațional, sunt neîntemeiate atât juridic cât și faptic.

Concluzionând asupra celor expuse, instanța de recurs nu întrevide motive viabile de exonerare a posesorilor de drepturi reale asupra apartamentelor de a repara prejudiciul cauzat de scurgerea din apartamente. În fine, hotărârea primei instanțe la caz este corectă, întemeiată juridic și faptic, iar careva temeieri de casare al acesteia nu au fost depistate.

Astfel, din considerentele arătate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră necesar de a admite recursul, de a casa decizia 26 noiembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău cu menținerea hotărârii din 03 decembrie 2018 a Judecătoriei Chișinău (sediul central).

Având în vedere cele expuse și în conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. f) al Codului de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se admite recursul declarat de către Ostapciuc Serghei, reprezentat de avocatul Cuzmenco Irina.

Se casează decizia 26 noiembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău și se menține hotărârea 03 decembrie 2018 a Judecătoriei Chișinău (sediul central), emise în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Ostapciuc Serghei împotriva lui Morozov Ira, Morozov Vladislav și Țerna Victor, intervenient accesoriu ÎMGFL nr. 4 cu privire la încasarea sumei prejudiciului material, moral și a cheltuielilor de judecată.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
judecătorul

Svetlana Filincova

Judecătorii

Galina Stratulat

Iurie Bejenaru

Dumitru Mardari

Nicolae Craiu